

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Assertiones Philosophicæ Fusius Deductæ Philosophiæ
Peripateticæ communioris Epitomen exhibentes**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1681

Dissertatio Qvarta De Habitibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71607)

& consequenter in eo casu non poterit adhuc dari pura omissio libera. Similiter, Deum non posse mandare, ut quis liberè abstineat ab omni actu: demum, si post indifferenter propositum objectum, Deus negaret concursum ad omnem actum, præterquàm ad amorem, non posse liberè amari objectum, cum ejus pura omissio sit impossibilis. His tamen non obstantibus dabitur adhuc distinctio inter libertatem contrarietatis & contradictionis; libertas enim cōtradictionis in hoc præcisè cōsistit, quòd possit quis V. G. amare vel non amare, præscindendo, an possit non amare, agendo quid impossibile cum amore, an purè nihil agendo; libertas contrarietatis consistit in eo, quòd possit amare, vel agere strictè contrarium, nempe odisse. Exactius de Libertate Theologi.

DISSERTATIO QUARTA

De Habitibus.

I. **H**ABITUS naturalis seu acquisitus est *qualitas permanens* (id est, difficulter mobilis) *potentiæ vitali superaddita* (in rebus enim

r

enim

enim inanimatis non dantur habitus, sic ignis non habet habitum ardendi) *facilitans eam* (non enim complet potentiam in ratione potentiae , sed supponit illam simpliciter potentem operari) *ad operationes connaturales*, (id est , tali potentiae debitas) exercendas. *Habitus supernaturalis est qualitas supernaturalis, per se infusa potentia* (id est, naturaliter non acquisibilis, qualiter quia scientiae naturales acquiri possunt, etsi à Deo infundantur, non sunt habitus simpliciter supernaturales & infusi , sed tantum per accidens infusi) *ut eam ad actus supernaturales eleuet & aptet* : adeoque compleat potentiam simpliciter in ratione potentiae , de qua illi simpliciter posse , & non tantum facile posse. Majorem autem illam facilitatem , quae sentitur post plures actus V.G. fidei supernaturalis elicitos , dicunt quidam oriri ab actibus fidei naturalis , quos concomitanter cum fide supernaturali elici asserunt, manereque illam, etiam post habitum supernaturalem fidei amissum ; alii , oriri ab ipso actu supernaturali ; asserunt enim ab eo, non tantum meritorie intendi habitum, sed insuper generari alium habitum naturalem,

ralem : vel etiam , ut alii exiis , supernatu-
ralem.

II. Subjectum habituum capax est ea po-
tentia vitalis, ad eos solùm actus, quæ, & ad
quos non est omninò determinata, adeoq; si
quandoq; ad aliquos quò ad substantiam ex-
ercendos determinata est , sit tamen adhuc
indifferens ad eliciendos illos majore vel mi-
nore cum facilitate. Talis est intellectus,
& voluntas , quæ , utpote potentia maximè
libera & ad agendum indifferens, vel maxi-
mè per habitus inclinari, facilitari & adjuvari
potest. Talis est quoque sensus communis &
appetitus sensitivus, etiam brutorum ; sic e-
nim, etiam in brutis, post frequèntatos actus,
v.g. saltus, cantus &c. apparet major facilitas
ad eosdem actus iterandos, quæ facilitas ad-
scribitur speciebus rememorativis , objectū
clariùs repræsentantibus. Talis non sunt sen-
sus externi ; hi enim ad unum modum cog-
noscèdi sunt determinati, & positis omnibus
ad agendum requisitis, oculus v.g. sanus tam
perfectè videt, dum primò videt quàm post
multas visiones frequentatas. Neq; potentia
nutritiva: unde inclinatio illa major, quàm quis
post frequentatas potationes & intèperantes

commestiones assuescit ad bibacitatem & voracitatem, fitque potentior ad plus potus & cibi digerendum, referenda est ad appetitum sensitivum & phantasiam, quæ delectationem illam ex Gustu percipit, & quia stomachus plus dilatatur, aut aliunde roboratur. Neque potentia loco motiva: unde major illa in ambulando, saltando, cytharizãdo facilitas adscribenda est, partim nervorum aliorumve organum dispositioni, quæ per usum distenduntur, emolliuntur, partim habitui artis residenti in intellectu, qui per directiones illas actuales seu cognitiones practicas, quæ digitorum pedumve motus illos artificiosos comitantur, intenditur: unde etiam finium non est, in eo, qui tantum scit speculativè regulas artis, & illas non exercet, dirigendò etèbrò actiones externas, habitus similes practicos non intendi.

III. *Habitus phantastici & intellectuales* sunt ipsa collectio specierum rememorativarum; omnia enim, quæ de habitibus dicuntur, per species has sufficienter explicari possunt. Nam primò etsi species impressæ primæ, aut etiam una vel altera rememorativa, dent intellectui simpliciter posse, species tamen

men rememorative plures dant intellectui facile posse, (neq; etiam habitus consistit in una alterave, sed in earum pluribus, nisi forte ab actu valde claro & intenso species una relicta, tantam se solâ afferret facilitatem, quantam aliàs earum multæ) cumq; eo concurrentes faciunt, ut non tanto cum conamine, attentione ad objectum, tantoq; cum spirituum vitalium concursu ad phantasiam operetur. Secundò tenent se quoq; hæ species ex parte potentia, in ea subjectantur, & cum ea cõstituunt unam causam adæquatam actus. Tertiò sunt hæ species simul sumptæ qualitas una (non simplex, sed per aggregationem & unitate objecti, quod idem repræsentant singulæ) difficulter mobilis. Quartò specierum harum aliquæ, nempe relicta & productæ per actus practicos constituunt habitum practicum, aliæ relicta post actus speculativos, speculativum. Quintò specierum harum intensio cõsistit in earum pluralitate, remissio in paucitate. Sextò inclinant quandoq; ad cognoscendū solum objectum priorum actuum, quandoquæ ad illud & simul priorem cognitionem cognoscendam, pro ut intellectus à phantasia excitatur, & determi-

natur ad iis adæquatè vel inadæquatè utendum.

IV. Valdè probabile est, habitus quoque voluntatis cōsistere in dictis speciebus; quod declaratur. Post singulos actus voluntatis, & cognitiones experimentales ejusdem objecti voliti vel percepti, quæ comitantur hos actus volūtatis, relinquuntur species rememorativæ, tam actuū voluntatis, quàm istarū cognitionū experimentalium. Subjectantur hæ species & perseverant in intellectu, & terminantur solūm ad actus volūtatis; ab excitatione his speciebus producitur dein cognitio, eò vivacius proponens voluntati rationē boni vel mali in objecto convenientē vel disconvenientē voluntati cognoscentis, quò plures & intēstiores fuere species, quā cognitione mediāte, & nullā aliā cognitione pro eodem tempore cōtrariam partem æquè clarè aut clariùs, id est, sub ratione majoris boni aut mali repræsentante (quod idem cōmuniter per easdem species rememorativas cognitionum experimentalium impeditur) allicitur & inclinatur voluntas ad faciliùs versādum circa objectum, ad amplectendum, aut fugiendum illud eo celerius. In dictis ergo speciebus rememorativis.

ratis & cognitione ab his speciebus excitata
 delectationem vel molestiam aliàs ex obje-
 cto perceptam vivacissimè repræsentante,
 inque negatione cognitionis pro eodem
 tempore contrariam partem clariùs adhuc
 repræsentantis, consistit habitus voluntatis,
 quamvis facilitas radicalis, quæ propriè est
 habitus, consistat in solis dictis speciebus, &
 facilitas formalis in actuali illa cognitione ab
 his speciebus excitatâ. Atque ex hac senten-
 tia sequitur primò, facilitatem illam radica-
 lem, sitam in solis speciebus, non distingui ab
 habitu intellectus, quia ipsæ illæ species, &
 quidem immediatè, facilitant intellectum ad
 cognitiones dictas eliciendas, dici tamen ha-
 bitus voluntatis, in quantum his cognitioni-
 bus mediantribus facilitant voluntatem. Se-
 quitur secundò, habitum voluntatis nō con-
 currere effectivè cum voluntate ad actus vo-
 luntatis eliciendos, sed tantum directivè pro-
 ponendo bonitatem vel malitiam objecti.
 Tertiò, hos habitus voluntatis in se, sive for-
 maliter malos non esse, sed tantum cau-
 saliter, quatenus causant actus malos.
 Quartò cognitiones Christi vivacissimè re-
 præsentantes, illi delectationem, quam

homines percipiunt in peccatis, non habere rationem habitus, quia causata & excitata non sunt per species relictas ab actibus experimentalibus, adeoque etiam non important negationem cognitionis, ad oppositum æquè vel magis attrahentis; cognovit siquidem Christus ex opposito vivacissimè bonum honestum actus cōtrarii longè majus. Quintò sicut post frequentatas volitiones comedendi carnes augetur habitus, seu vivacior redditur cognitio proponens delectabilitatem, sic quoque crescere & fieri vivaciorem cognitionem inhonestatis seu offensæ Dei cōjunctæ, retrahens à commestione carniū. (Hæc enim semper simul proponitur voluntati, etsi tenuiter & remissè, quoties illi proponitur delectabilitas) verumtamen, cum crescente hac cognitione inhonestatis, proportionaliter etiam crescat cognitio delectabilitatis, cognitionem inhonestatis non plus retrahere ab actu, quàm retrahebat primâ vice. Sextò habitus virtutis & vitii fore sibi adhuc contrarios, quia species tales experientiâ acquisitæ naturaliter simul esse non possunt, cum advenientibus & crescentibus his, aliæ quò ad activitatem debilitentur.

M E T A-